



Afričti nosorožci dávají přednost otevřené krajině. Na snímku savana v keňském národním parku Tsavo

a Mosambiku, často zastrašující civilní obyvatelstvo. Bangladéšské teroristické skupiny napojené na Al-Kajdu získávají finanční prostředky na své operace mj. střílením tygrů (*Panthera tigris*), slonů indických (*Elephas maximus*) a nosorožců indických. Ásámští povstalci zabíjejí nosorožce indické automatickými puškami AK-47, známými kalašnikovy, přímo v národním parku Kaziranga: pytlákům v něm v roce 2013 padlo za obětí 21 zvířat. S nosorožčími rohy v některých zemích kšeftují také armádní a policejní jednotky, kteří je vykupují od rebelů, proti kterým mají bojovat.

Vyhlídky afrických nosorožců do budoucna ještě ztěžuje skutečnost, že 98 % z nich se v současnosti vyskytuje jen ve čtyřech zemích, jmenovitě v Jihoafrické republice, Namibii, Keni a Zimbabwe. Z nich za politicky, hospodářsky a společensky poměrně stabilní můžeme označit jen Namibii.

ČESKÁ REPUBLIKA VERSUS NOSOROŽCI

Česká republika, ať se to zdá na první pohled málo pravděpodobné, významně ovlivňuje populace všech tří afrických druhů nosorožců, a to jak kladně, tak záporně.

Zoologická zahrada ve Dvoře Králové nad Labem, která se od začátku 70. let 20. století úspěšně zaměřuje na vystavování volně žijících živočichů osídlujících černý kontinent, patří mezi nejvýznamnější chovatele nosorožců dvourohých na světě: více jedinců tohoto druhu v lidské péči najdeme jen v britské zoologické zahradě Port Lympne. Od roku 1971 do 1. března 2015 se ve Dvoře Králové narodilo 41 mláďat, přičemž v posledních letech se jedná již o pátou tamější generaci. Tři nosorožci dvouroží, kteří přišli na svět ve zmiňovaném východočeském městě, byli v roce 2009 vysazeni do tanzanského národního parku Mkomazi, kde se jim již opakovaně narodila mláďata.

Ještě významnější roli sehrává královédvorská zoo při záchraně nosorožců Cottonových. V roce 1975 dovezl její tehdejší ředitel Josef Vágner ze Súdánu šest jedinců a Dvůr Králové se stal jediným chovatelským zařízením na světě, kde se podařilo tento druh v lidské péči úspěšně rozmnožit. Bohužel poslední, v pořadí čtvrté mládě, Fatu, se ve Dvoře narodilo už v roce 2000. Jako poslední šance k zplazení mláďat ve volné přírodě s největší pravděpodobností vyhubeného nosorožce Cottonova byli v roce

2009 do přísně střežené soukromé rezervace Ol Pejeta ve střední Keni přemístěni čtyři jedinci ze zoologické zahrady ve Dvoře Králové. Bohužel čtyřiatřicetiletý samec Suni v říjnu 2014 uhynul: pitva ale potvrdila, že nebyl upytlačen. Protože další dva zbývající exempláře chováni v lidské péči v americkém San Diegu a ve Dvoře Králové nedokáží přivést na svět mláďata, uvažuje se v současnosti o tom, jak získat z posledních jedinců v Ol Pejetě a ze samice v zoo Dvůr Králové vhodný reprodukční materiál pro budoucí přenos embryí.

MÁ PÁLENÍ NOSOROŽČÍCH ROHŮ SMYSL?

V září 2014 v zoologické zahradě ve Dvoře Králové nad Labem za účasti známých politiků a ochránců přírody i hvězd showbyznysu zničily plameny jako součást mezinárodní kampaně Spalte rohy, zachraňte nosorožce 53 kilogramů nosorožčích rohů ze zásob zahrady a také těch, které zabavila státní správa ČR: jejich hodnota by na černém trhu přesáhla 60 milionů Kč. Zejména na internetu se vzápětí objevily četné komentáře čtenářů zpochybňující obdobné akce a navrhuující, aby místo toho byly rohy legálně prodány a zisk využit pro ochranu přírody.

Demonstrativní zničení nosorožčích rohů má mj. co nejrazantněji upozornit veřejnost, že situace nosorožců ve volné přírodě je kritická a že hlavním důvodem, proč jsou pytláčeni, je poptávka po jejich rohovině. Současně má ukázat, že z nich získaný „lék“ má stejný účinek a tedy stejnou hodnotu jako ostříhané nehty nebo vlasy. Navíc se ochránci přírody důsledně poučili z legálního prodeje klů slonů afrických. Ve snaze podpořit africké státy, které se o sloní populace dobře starají, jim bylo CITES (Úmluvou o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin) v letech 1999 a 2008 povoleno vyvézt slonovinu do Japonska a Číny. Někteří ochránci přírody totiž byli přesvědčeni, že legální slonovina na trhu významně sníží poptávku po této komoditě, a horlivě o tom ujišťovali i veřejnost. Dnes již můžeme konstatovat, že k žádnému omezení poptávky nejenže nedošlo, ale že dobře miněné pokusy naopak nastartovaly mohutnou vlnu masového vybíjení slonů afrických a následného pašování slonoviny do Číny, Vietnamu, USA a Japonska. Nejdůležitější dopad spálení nosorožčích rohů ve Dvoře Králové spatřujeme v tom, že o něm informovaly kromě prestižních televizních stanic, jako je britská BBC, také hromadně sdělovací prostředky v hlavních spotřebitelských zemích.